

УДК 338.246.2 +65.012.12
JEL Classification: G17, O12, P17

КАЛІНЕСКУ Т. В.¹, ПІДМОГИЛЬНИЙ С. С.²

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ТРАНСФОРМАЦІЙ У МЕХАНІЗМАХ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2022.3.03>

Постановка проблеми. Розгляд питань щодо моделювання різних сценаріїв трансформацій механізмів зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності, що відбуваються на сучасному етапі розвитку економіки України. *Мета дослідженням* – розробка рекомендацій щодо побудови моделі трансформацій механізму зміцнення економічної безпеки, враховуючи показники безпеки підприємницької діяльності, їх багатоплановість, доцільність оцінювання та отримання ефективних результатів їх застосування. *Методологічною основою дослідження* стали сучасні доктрини зміцнення економічної безпеки бізнесу та підприємницької діяльності. В проведених дослідженнях використані методи діалектики, способи і принципи наукового пізнання, інструменти економічного аналізу щодо визначення рівня трансформацій та факторів, що впливають на економічно безпеку та запасу її міцності. *Основною гіпотезою дослідження* є припущення щодо вибору такої моделі (або інтегрування до існуючих моделей) зміцнення економічної безпеки, що дозволить отримати достатній запас міцності щодо розвитку підприємницької діяльності. *Виклад основного матеріалу дослідження.* Побудову моделі процесу трансформацій у механізмі зміцнення економічної безпеки запропоновано здійснювати у кілька етапів, що пов'язані із визначенням показників для оцінки міцності економічної безпеки підприємця та оцінювання ефективності заходів щодо результативності зміцнення підприємницької діяльності. Проаналізовані існуючі моделі зміцнення економічної безпеки та їх властивості в процесі трансформацій. Обґрунтовано доцільність вибору показника - запас міцності, що дозволить виявити напрями позитивних тенденцій розвитку підприємницької діяльності за вибраними моделями зміцнення економічної безпеки. *Оригінальність та практична значимість дослідження* підтверджується запропонованим набором заходів та механізму вибору моделей зміцнення, виходячи з необхідності мати певний запас міцності підприємницької діяльності відносно тих небезпек і ризиків, що виникають на даному етапі розвитку економіки України. *Висновки та перспективи подальших досліджень.* Проведене дослідження дозволило визнати моделювання економічної безпеки складним полікомпонентним процесом, на який впливає багато внутрішніх та зовнішніх факторів. Для побудови ефективної моделі трансформації механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності можливо використанням вже існуючих моделей економічної безпеки, їх інтеграція та ідентифікація до умов розвитку підприємництва. Подальші дослідження будуть спрямовані на імплементацію різних моделей механізму зміцнення економічної безпеки у підприємницьку діяльність задля пошуку найбільш ефективної в процесі трансформації економіки України відповідно до умов воєнного стану і процесів відбудови країни.

Ключові слова:

економічна безпека, підприємницька діяльність, моделювання, запас міцності.

¹ **Калінеску Тетяна Василівна**, д-р екон. наук, професорка, завідувачка кафедри фінансів, обліку і оподаткування, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Calinescu Tetyana, Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of Finance, Accounting and Taxation Department, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4919-5788>

e-mail: tetyana.calinescu@gmail.com

² **Підмогильний Сергій Сергійович**, здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Pidmohylnyi Serhii, recipient of the third educational and scientific level of higher education in specialty 051 Economics, National Aerospace Department, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8666-4726>

e-mail: s.pidmohilniy@gmail.com

A MODELING OF TRANSFORMATIONS PROCESSES IN THE MECHANISMS OF ECONOMIC SECURITY STRENGTHENING OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Formulation of the problem. Consideration of questions in relation to the design of different scenarios of transformations of mechanisms of strengthening of economic security of entrepreneurial activity, that take place on the modern stage of development Ukrainian economy. *A research aim by research* is development of recommendations in relation to the construction of model of transformations of mechanism of strengthening of economic security, taking into account the indexes of safety of entrepreneurial activity, its different planning, expediency of evaluation and receipt of effective results of their application. The modern doctrines of strengthening of economic security of business and entrepreneurial activity became *methodological basis of research*. In the conducted researches used methods of dialectics, methods and principles of scientific cognition, instruments of economic analysis for determination the level of transformations and factors that influence on economically safety and the margin of its safety. *The basic hypothesis of research* is supposition on the choice of such model (or integration to the existent models) of economic security strengthening that will allow to get the sufficient margin of safety for development of entrepreneurial activity. *Exposition of basic material of research.* The construction of model of transformations process in the mechanism of economic security strengthening is suggested to carry out in a few stages that are related to determination of indexes for the estimation of durability the economic security of businessman and evaluation of efficiency of measures for effectiveness of strengthening of entrepreneurial activity. It is analyzed the existent models of economic security strengthening and its property in the process of transformations. It was reasonable the expediency of choice the index - margin of safety that will allow to find out directions of positive progress of entrepreneurial activity trends for the chosen models of economic security strengthening. *Originality and practical meaningfulness of research* are confirmed by the offered set of measures and mechanism of choice the models of strengthening, coming from a necessity to keep a certain reserve of durability of entrepreneurial activity for those dangers and risks that arise up on this stage of development Ukrainian economy. *Conclusions and prospects of further researches.* The conducted research allowed admitting the design of economic security a difficult and different component process with many internal and external factors influence on that. For the construction of effective model of transformation the mechanism of economic security strengthening of entrepreneurial activity maybe to use already existent models of economic security, its integration and authentication to the terms of development of business. Further researches will be sent to implementation of different models of mechanism of economic security strengthening in entrepreneurial activity for the sake of search the most effective in the process of transformation Ukrainian economy in accordance with the terms of martial law and processes of country renewal.

Key words:

economic security, entrepreneurial activity, modeling, margin of safety.

Постановка проблеми. В умовах проведення воєнних дій та спаду економічного розвитку більш ніж на 30% в Україні, в тому числі підприємницької діяльності, виникає низка питань що обумовлена розробкою механізмів зміцнення економічної безпеки. Це питання становиться наразі найбільш актуальним, бо зростає необхідність у кожного підприємця самостійно та постійно відстежувати виникаючі загрози та оперативно займатися запобіганням небезпек, реагувати на ризики та уникати збитків внаслідок діяльності за умов воєнного часу. Тому питання щодо моделювання різних сценаріїв трансформацій механізмів зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності, що відбуваються на сучасному етапі розвитку економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як показали проведені дослідження [1, 2, 3, 4] складність побудови існуючих моделей економічної безпеки зумовлена тим, що на сьогоднішній день вітчизняні та зарубіжні наукові школи по-різному тлумачать поняття економічної безпеки. Не існує і одностайної думки щодо основних критеріїв, які впливають на економічну безпеку і визначають доцільність вибору тієї чи іншої моделі зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. У більшості випадків розглядають економічну безпеку з урахуванням розвитку державної соціально-економічної політики. Задля цього запропоновані кілька моделей [1]:

пасивна модель виходить з того, що основні напрями економічної політики держави залишатимуться незмінними, осо-

бливо це стосується макроекономічної та інституційної політики;

індустріальна - базується на впливі соціального напруження і застосуванні адміністративних заходів щодо розподілу основних ресурсів, необхідних для життєзабезпечення, адміністративного контролю над монополізованими секторами економіки;

постіндустріальна модель передбачає застосування комплексу заходів економічної політики, які забезпечують економічну безпеку і орієнтовані на підйом інвестиційної активності, економічне зростання, підвищення конкурентоспроможності та інтеграцію підприємницької діяльності в інформаційне середовище;

ресурсофункціональна модель, в якій розглядаються проблеми ефективного використання ресурсів суб'єкта підприємництва з метою запобігання загрозам;

модель внутрішніх та зовнішніх загроз, побудова якої регламентується переліком існуючих та потенційних ризиків.

Аналіз моделей зміцнення економічної безпеки показав, що їх конфігурація залежить від типу соціально-економічної системи країни, політичного курсу, спрямованості економічної політики, основних складових міжнародної безпеки, характеру взаємозв'язків між акторами (в т.ч. суб'єктами підприємницької діяльності). Проведені дослідження дозволили виокремити декілька ключових ознак, що можуть характеризувати різні підходи, до формування моделей зміцнення економічної безпеки [1, 2]:

1) відповідно до суб'єктної складової моделей, характеру взаємовідносин між акторами і клас виконуваних завдань розрізняють такі моделі економічної безпеки:

однополярні, що характеризуються домінуючим впливом лідерів на розвиток системи безпеки інших суб'єктів взаємодії;

біполярні, коли на роль лідера претендують однаково два суб'єкти (актори, країни і т.п.), взаємодія яких визначає характер формування та напрям зміцнення економічної безпеки;

мультиполярні, де декілька суб'єктів мають однаково визначальний характер впливу на розвиток відносин у різних сфе-

рах діяльності та приймають відповідальність за забезпечення економічної безпеки;

глобальні, коли актори (суб'єкти господарювання, країни світу та інші міжнародні інституції) визначають відповідну модель співіснування, фундаментальною основою якої є загальнолюдські цінності, спільне прагнення до забезпечення сталого розвитку.

2) залежно від типу соціально-економічної системи, що склалась в країні, внутрішньополітичного та зовнішньополітичного курсу можна виокремити такі моделі економічної безпеки, від яких залежить і напрям зміцнення економічної безпеки суб'єктів підприємництва:

американська модель, що формується на ліберальній основі. Її використання притаманне суб'єктам в країнах із високим рівнем розвитку конкуренції та ринку економічних агентів. Ця модель зорієнтована на поєднання внутрішніх зовнішніх факторів впливу на складові економічної безпеки;

німецька модель, яка сформувалась на неоліберальній основі, розвивається в країнах із високим рівнем конкурентоспроможності значної частини суб'єктів господарювання і зорієнтована на формування високого рівня економічної безпеки;

скандинавська модель характеризується виокремленням соціальної складової як умови забезпечення високої якості життя і реалізується шляхом активної участі суб'єктів господарювання, їх працівників й громадськості у застосуванні інструментів соціальної підтримки та державних гарантій;

європейсько-кейнсіанська модель, що характеризується високою роллю державних інститутів у регулюванні економічних відносин, концентрацією суттєвих важелів впливу у державних інституціях, обминанні інших механізмів регулювання, притаманним громадянському суспільству;

японська модель, що відрізняється пріоритетами збереження національного менталітету та підтримкою інтересів внутрішніх суб'єктів господарювання та посиленням соціальної складової економічної безпеки;

китайська модель, яка характеризується активною участю держави у забезпе-

ченні захисту суб'єктів господарювання від зовнішніх загроз шляхом встановлення жорсткої системи управління та контролю за економічною безпекою;

трансформаційна модель, що визначається характером трансформацій, що відбуваються в країнах і мета такої моделі - забезпечення прогресивного розвитку, стійкості економічних систем, мінімізації зовнішніх ризиків.

Слід зазначити, що при побудові моделі зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності, необхідно приймати до уваги, що не існує стану абсолютної безпеки, коли відсутні будь-які зовнішні та внутрішні загрози. Тобто неможливо заздалегідь спрогнозувати всі потенційно можливі фактори впливу на процеси трансформації механізму зміцнення економічної безпеки.

Виходячи із вищезазначених обставин **метою дослідження** – є розробка рекомендацій щодо побудови моделі трансформацій механізму зміцнення економічної безпеки, враховуючи ієрархію показників безпеки підприємницької діяльності, їх багатоплановість, доцільність оцінювання та отримання ефективних результатів їх застосування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнюючи роботи ряду авторів [1, 2, 3, 4], побудову моделі процесу трансформацій у механізмі зміцнення економічної безпеки можна запропонувати здійснювати у кілька етапів. Спочатку необхідно: 1) побудувати систему показників економічної безпеки підприємницької діяльності, 2) здійснити оцінку ієрархії цих показників, 3) оцінити їх багатоплановість та доцільність використання у якості визначення рівня трансформацій 4) здійснити оцінку результатів трансформації заходів щодо зміцнення економічної безпеки.

Слід зазначити, що розвиток будь-якої моделі економічної безпеки залежить від конкретних умов сучасного розвитку економіки. Тому більшість моделей мають бути сформовані з урахуванням характеру розвитку соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в країні, в тому числі, виходячи із умов проведення воєнних дій, введення воєнного стану та після-

воєнної відбудови країни (різного масштабу і обсягу діяльності) тощо. Тому, ґрунтуючись на проведеному авторському дослідженні [5, 6, 7] та інших працях дослідників економічної безпеки [1; 2; 3, с. 157–171; 4] можна визначити основні властивості, яким має відповідати модель трансформації механізму зміцнення економічної безпеки, а саме:

цілісність та неподільність сукупності елементів, що формують модель та об'єднуються спільними функціями, завдяки чому формується внутрішнє та зовнішнє середовище діяльності підприємництва;

емерджентність, яка залежить від властивостей складових (компонентів) моделі і може створювати якісно нові функціональні властивості, які проявляються через інтегрованість економічної безпеки одного суб'єкта підприємництва з іншим;

синергетичність, що забезпечує ефект від зміцнення економічної безпеки, що буде більшим ніж сумарний результат всіх складових;

взаємозв'язок та взаємозалежність, що забезпечуються сукупністю прямих і зворотних зв'язків, які визначають взаємодію внутрішнього зовнішнього середовища; цілеспрямованість, що поєднує спільною метою всі компоненти моделі;

сталість та нестійкість характеризуються постійними процесами розвитку та трансформації;

ієрархічність та поліструктурність, що характеризуються складною структурою компонентів та зв'язками підпорядкування;

відкритість, що означає відкритий характер моделі;

компліментарність, характеризує взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємодоповнюваність компонентів;

інституційна визначеність характеризується механізмом управління, що реалізуються уповноваженими інституціями різних рівнів.

Таким чином моделі побудови економічної безпеки, перш за все, визначаються властивостями до інтеграції; суб'єктивними, об'єктивними та просторовими ознаками, структурною ієрархією, вертикальними і

горизонтальними зв'язками між зовнішніми і внутрішніми компонентами.

Що стосується трансформаційних процесів, то найбільш поширеними моделями, які слід приймати до уваги при формуванні механізму зміцнення економічної безпеки є [3, с. 157–171]:

1) ліберальна модель економіки, згідно з якою зменшується державний вплив на діяльність підприємництва, структуру бізнесу, обмеження у внутрішній торгівлі, квотування, ліцензування окремих видів діяльності, регулювання цін, процеси приватизації державної власності, дотації тощо.

2) модель державного управління економікою, де акцент ставиться на розвитку внутрішнього ринку, підтримку вітчизняного товаровиробника, надання пільгових умов агропромислового комплексу, припинення великої приватизації та націоналізації цілих галузей. Проте сюди не слід включати жорсткого адміністративного управління державою підприємницькою діяльністю відповідно до поставлених планів та стратегій розвитку, а значить кожен має функціонувати в своїх визначених межах.

3) національна модель розвитку, що заснована на підтримці макротехнологічних пріоритетів і ґрунтується на підтримці науково-промислового потенціалу, технологій, які створюють каркас сучасної економічної трансформації на кшталт авіакосмічних, біотехнологічних, інформаційних тощо.

4) соціально-економічні моделі, що пов'язані діяльністю людини, турботами про виживання суспільства, проблемами щодо вичерпаності природних ресурсів та власних природних багатств, їх розподілу, використання, оцінювання і т.п. Тобто мова йде про процеси трансформації, що пов'язані з майбутнім людини, суспільства, усього світу. В цьому контексті відтворення людських ресурсів, інтелектуального потенціалу та соціального капіталу виходить на перший план у порівнянні з іншими пріоритетами, бо все це є духовною (моральною) субстанцією усього процесу розвитку підприємницької діяльності.

Сьогодні головним інтересом кожного підприємця – це інтеграція у єдиний економічний простір країни, збереження та

збалансованість соціальних, економічних, природних ресурсів і забезпечення на цій основі стабільного розвитку всіх складових підприємницької діяльності відповідно до потреб людини, суспільства і оточуючого середовища. Тому будь-якому підприємцю не завжди потрібно винаходити щось нове, а доцільніше адаптувати чи інтегруватися до вже існуючих моделей. Як показують проведені дослідження [4, с. 140 - 143] швидкість трансформації показників економічної безпеки (ЕБ) складає $\Delta EB = 1,25$, тому в будь-яких моделях процесів трансформації механізмів зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності можна закладати не менше 25% (за оптимальними прогнозами) - до 50% (за оптимістичними прогнозами) зміни значень і показників економічної безпеки.

Відповідно до обраних сценаріїв моделей трансформації механізму зміцнення економічної безпеки можна розглядати різні вектори розвитку підприємницької діяльності, виходячи із кількості параметрів, зацікавлених осіб (стекхолдерів-підприємців) і цілей, що ставиться у кожному окремому випадку. Щодо стейкхолдерів, то тут можна розглядати декілька груп, а саме:

перша група - фізичні та юридичні особи, покупці, споживачі продукції та інші особи, чий очікування пов'язані з можливістю придбання продукції та послуг, що відповідають міжнародним та внутрішнім вимогам, потребам екологічності, якості та реалізуються за доступними цінами;

друга група – це підприємств-виробники, чий інтереси пов'язані з отриманням максимального прибутку шляхом виробництва і реалізації конкурентоспроможної продукції та мінімальному впливу дестабілізуючих чинників;

третю група - це держава та державні інституції, чий очікування пов'язані головним чином із забезпеченням:

продовольчої безпеки, з метою задоволення потреб споживачів та низьких цін на соціально значимі продукти та послуги на внутрішньому ринку;

економічної безпеки задля максимізації надходжень у бюджет, за рахунок нарощення внутрішнього виробництва та екс-

порту конкурентоздатної продукції на зовнішні ринки.

У якості критеріїв оцінювання рівня трансформації підприємницької діяльності та зміцнення економічної безпеки мають стати показники, що характеризуються досягнення поставлених цілей, а також ті, що відповідають інтересам основних зацікавлених сторін, забезпечують притік інвестицій, створення нового або модернізацію існуючого бізнесу.

Ще одним критерієм може стати показник - запас міцності економічної безпеки конкретного підприємця, що може бути отриманий на основі відхилення показників рівня економічної безпеки від її найбільш оптимального чи раціонального рівня. У якості мірила доцільності можна вибрати мінімальне значення запасу міцності (1), що дозволяє виявити напрями позитивних тенденцій розвитку підприємницької діяльності за вибраними моделями зміцнення економічної безпеки [4, с. 142 - 143]:

$$\{ЗМЕБ\} = \{ОРЕБ\} - \{ФРУБ\} \rightarrow \min \quad (1)$$

де {ЗМЕБ} – запас міцності економічної безпеки окремого підприємця;

{ОРЕБ} – оптимальний рівень економічної безпеки підприємця за оптимістичними прогнозами щодо досягнення цілей підприємницької діяльності;

{ФРУБ} – фактичний рівень економічної безпеки на момент оцінювання стану розвитку та та оцінювання трансформації механізму зміцнення економічної безпеки підприємця.

Кожен із показників, наведених у формулі (1) представляє собою матрицю показників з різноспрямованими векторами, котрі у підсумку визначають позитивне спрямування та зростання рівня зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. У якості цих показників можуть бути вибрані будь показники, що різнобічно характеризують економічну безпеку у процесі трансформації механізму зміцнення. І це можуть бути як показники соціально-економічного, інформаційно-інноваційного розвитку, так і інші показники, що характеризують стабільну екологічну, політичну ситуацію та інші важливі критерії життєді-

яльності як бізнесу, так і його працівників, що висуваються в умовах воєнного часу та важливі у післявоєнний період.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Моделювання економічної безпеки є процесом складним полікомпонентним, на який впливає багато внутрішніх та зовнішніх факторів. Саме тому для побудови ефективної моделі трансформації механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності необхідні:

системний підхід із використанням різних можливостей існуючих моделей економічної безпеки;

інтеграція та ідентифікація різних моделей до умов розвитку підприємництва в кожному окремому регіоні України (особливо в умовах воєнного стану);

застосування сучасного математичного апарату до оцінювання рівня зміцнення економічної безпеки.

Подальші дослідження будуть спрямовані на імплементацію різних моделей механізму зміцнення економічної безпеки у підприємницьку діяльність з метою пошуку найбільш ефективної в процесі трансформації економіки України, суб'єктів господарювання відповідно до умов воєнного стану і процесів відбудови країни.

Література

1. Кириченко О.А., Шикова О. М. Сучасне моделювання систем економічної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 3. С. 35 – 38.
2. Грибіненко О.М. Концептуальні моделі економічної безпеки як поліструктурної системи. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2020. № 2 (48). С. 22 - 29.
3. Надточій І. І. *Трансформація бізнес-процесів в системі забезпечення конкурентного розвитку територій*: дисертація на здобуття наук. ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. – Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. 501 с.
4. Кіржецька М. С., Кіржецький Ю. І. *Економічна безпека підсистем харчової промисловості України: проблеми та пріоритети зміцнення*: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 214 с.

5. Calinescu T., Pidmohylnyi S. Determination of modern tendencies of economic security strengthening of entrepreneurial activity. *Управление и Образование*. 2022. Том 18(1). Бургас: Университет «Проф. д-р Асен Златаров», България. С. 7 – 12.

6. Калінеску Т.В., Підмогильний С.С. Розробка трансформаційного механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 01-02 червня 2022 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 63 – 65.

7. Калінеску Т. В. Ревенко Д. С., Підмогильний С. С. Парадигма формування механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Часопис економічних реформ*. 2021. № 3(43). С. 35–41.

References

1. Kyrychenko, O. A., Shykova, O. M. (2011). Modern modeling of economic security systems. *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, 3, 35-38.

2. Hrybinenko, O. M. (2020). Conceptual models of economic security as a polystructural system *Economics: time realities. Scientific journal*, 2 (48), 22–29.

3. Nadtochii, I. I. (2021). *Transformation of business processes in the system of ensuring*

Стаття надійшла до редакції : 05.08.2022 р.

competitive development of territories. Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for a Doctor of Economics degree by specialty 08.00.05 – development of productive forces and regional economy. Odessa: National Academy of Food Technology, 501.

4. Kirzhetska, M., Kirzhetsky, Y. (2022). *Economic security in the food industry of Ukraine: problems and strengthening priorities*. Lviv: Liga-Press, 214.

5. Calinescu, T. V., Pidmohylnyi, S.S. (2022). Determination of modern tendencies of economic security strengthening of entrepreneurial activity. *Management and Education*. Burgas: University “Prof. Dr. Assen Zlatarov” (Bulgaria), 18(1), 7 – 12.

6. Calinescu, T. V., Pidmohylnyi, S.S. (2022). Development of transformational mechanism of economic security strengthening of entrepreneurial activity. Proceedings of the 8th International Scientific-Practical Conference "Formation of the Mechanism of National Economic Systems Competitive Positions Strengthening in Global, Regional and Local Dimensions" (Ternopil, June, 01–02, 2022). For general ed. O.V. Panukhnyk. Ternopil: PPB V.A. Palanytsia, 63 – 65.

7. Calinescu, T., Revenko, D. and & Pidmohylny, S. (2021). Paradigm of forming the mechanism of strengthening the economic security of entrepreneurial activity. *Time description of economic reforms*, 3(43), 35–41.

Стаття прийнята до друку: 30.09.2022 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Моделювання процесів трансформацій у механізмах зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Часопис економічних реформ*. 2022. № 3(47). С. 21–27.

